

וַיִּקַּח קִרְחַ בֶּן יִצְחָר בֶּן קַהַת בֶּן לֵוִי וְדָתָן וְאַבִּירָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב וְאוֹזֵן בֶּן פִּלֵּת בְּנֵי רְאוּבֵן, וַיִּקְמוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְאַנְשֵׁי מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֲמִשִּׁים וּמְאֹתָיִם נְשִׂיאֵי עֵדָה קְרָאִי מוֹעֵד אֲנָשֵׁי שָׁם, וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן וַיֹּאמְרוּ אֲלֵהֶם רַב לָכֵם כִּי כָל הָעֵדָה כָּלָם קְרָאִים

וּבְתוֹכָם ה' וּמְדוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהַל ה' (במדבר פרק טז, א-ג)

שאלות: א. הפסוק מתחיל בלשון 'ויקח קרח', אך לא התבאר בו מה לקח. ב. מדוע נאמרו שלש לשונות של מחלוקת, 'ויקח קרח', 'ויקומו לפני משה', 'ויקהלו על משה ועל אהרן', והרי נראה שהכל היה מחלוקת אחת, שערערו קרח ועדתו על הכהונה הגדולה של אהרן. תשובה: לשון 'לקיחה' שבפסוק מתייחס לקרח, דתן ואבירם, ואזן בן פלתי, שכל אלו לקחו בדבריהם את בני ראובן, ואת חמשים ומאתים נשיאי העדה [ודרך לשון התורה להשמיט לפעמים תיבת 'את']. וביאור שלשת הלשונות הוא, שקרח ועדתו באו בשלשה טענות לפני משה: א. קרח טען שלאחר שאמנם עמרם היה בכור לוי, ומחמת כן זכה משה בנו למלוכה, ראוי שהכהונה הגדולה תהיה ליצחק, בנו השני של לוי, שקרח היה בנו הבכור. ב. הבכורות שבעם ישראל התלוננו על כך שניטלה מהם הקדושה שהיתה להם לעבוד במשכן ה', וניתנה לשבט לוי. ג. שבט ראובן, ודתן ואבירם בראשו, התלוננו על כך שמשה רבינו הסיר מהם את כבוד הבכורה, ובסדר הגדלים העמיד את שבט יהודה בראשונה, ואף בחלוקת הארץ נתן לשבט יוסף פי שנים, שזהו חלק הבכורה. (שאלות א, ב).

❧

וַיִּדְבֹר אֵל קִרְחַ וְאֵל כָּל קְרָח וְאֵל כָּל עֵדָתוֹ לֵאמֹר, בִּקֶּר וַיִּדַע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ, וְאֵת הַקְּדוֹשׁ וְהַקְּרִיב אֱלֹהִי, וְאֵת אֲשֶׁר יִבְחַר בּוֹ יִקְרִיב אֱלֹהִי (במדבר

פרק טז, ה)

שאלה: מדוע כפל משה רבינו את דבריו בשלש לשונות, 'בקר וידע ה' את אשר לו', 'ואת הקדוש והקריב אליו', 'ואת אשר יבחר בו יקריב אליו'.

תשובה: שלשת הלשונות הללו מכוונים כנגד שלשת המחלוקות שהוזכרו לעיל, א. כנגד טענת קרח שהוא הראוי להיות כהן גדול, אמר משה 'בקר וידע ה' את אשר לו', ב. כנגד טענת הבכורות שהם הראויים לעבוד במשכן ה' אמר 'ואת הקדוש והקריב אליו', ג. כנגד טענת שבט ראובן שהבכורה ראויה להם השיב 'ואת אשר יבחר בו יקריב אליו'. (שאלה ה)

❧

וְזֹאת עָשׂוּ קָחוּ לָכֵם מִחֲתוֹת קִרְחַ וְכָל עֵדָתוֹ, וְתָנוּ כְּהֵן אֵשׁ וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְמִיחַת לִפְנֵי ה' מִחָר, וְהָיָה הָאֵשׁ אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הוּא הַקְּדוֹשׁ

רַב לָכֵם בְּנֵי לֵוִי (במדבר פרק טז, ו-ז)

שאלה: איך לא פחדו אותם מאתים וחמישים איש להקטיר קטורת ללא ציווי ה', לאחר שראו מה שאירע לנדב ואביהוא שהקטירו קטורת זרה.

תשובה: אותם אנשים לא הבינו את הנסיון שאמר להם משה, ואף משה רבינו לא ביאר להם את מהות הדבר, ולכן היו סבורים שתרד אש מהשמים לאחד מהם, ובהיותם עומדים כולם יחד יוכל כל אחד לטעון שהאש ירדה אליו ובזכותו, אך לא הבינו שהנסיון יהיה בכך שאותם שהקטירו קטורת זרה ללא ציווי ה' ישרפו בעצמם. (שאלה ו).

❧

”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קְרַח שְׁמֹעוּ נָא בְנֵי לִוִי, הַמַּעֲט מִכֶּם פִּי הַבְּדִיל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶתְכֶם מֵעֵדֶת יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶתְכֶם אֵלָיו לְעִבְדוֹת עֲבֹדַת מִשְׁכַּן ה' וְלַעֲמֹד לִפְנֵי הַעֲדָה לְשִׁרְתָּם, וַיִּקְרַב אֶתְּךָ וְאֶת כָּל אַחֲיֶיךָ בְּנֵי לִוִי אֶתְּךָ וּבְקַשְׁתֶּם גַּם כַּהֲנָה, לָכֵן אֶתְּךָ וְכָל עֲדֹתֶיךָ הַנִּעֲדִים עַל ה' וְאַהֲרֹן מִה הוּא פִּי תִלְיָנוּ עָלֵינוּ” (במדבר פרק טז, ח-יא)

שאלות: א. מדוע פנה משה רבינו בדבריו רק לבני לוי, ולא לבני ראובן ולבכורות. ב. מדוע חזר פעמיים על דבריו, 'להקריב אתכם אליו לעבוד את עבודת משכן ה', 'ויקרב אותך ואת כל אחיך בני לוי'. ג. מדוע אמר רק לבני לוי שהם 'נועדים על ה'.
 תשובה: לאחר שאמר להם משה רבינו את הנסיון שייעשה עם המחנות פנה להוכיח את בני לוי בפני עצמם, כי בני ראובן והבכורות היה מקום לתלונתם על כך שהפסידו את כל מעלתם [ורצה לפייסם אחר כך בפני עצמם], אך בני לוי שהתייחדו לעבוד את עבודת ה', ונבחרו מכל שבטי ישראל, לא היה ראוי להם כלל להתלונן, והרי הם 'נועדים על ה' בכפיות טובה, לאחר שבחרם ה'. וכפל משה רבינו את דבריו, כי מלבד הבחירה הכללית בכל השבט, נבחר קרח ומשפחתו להיות נושאי הארון וכלי הקודש, שזו העבודה הקדושה ביותר, ועל כך אמר 'ויקרב אותך ואת כל אחיך', והיינו את קרח ואת אחיו משפחת בני קהת, שנבחרו לשאת את כלי הקדש. (שאלות ז, ח)

”וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה לְקָרָא לְדָתָן וְלָאֲבִירָם בְּנֵי אֱלִיָּאָב וַיֹּאמְרוּ לֹא נַעֲלָה” (במדבר פרק טז, יב)

שאלות: א. מדוע קרא משה רבינו רק לדתן ואבירם, ולא לשאר המתלוננים. ב. מה היתה כוונתם באומרם 'לא נעלה', והרי לא היו במקום נמוך יותר, והיה להם לומר 'לא נבוא'.

תשובה: לאחר שהוכיח משה רבינו את בני לוי בפני עצמם, רצה להשיב תשובה לבני ראובן על תלונתם בענין הבכורה שניטלה מהם, ורצה לפייס את דתן ואבירם על ידי שיתן להם מינויים וקרקעות בארץ ישראל [על פי ציווי ה'], כדי להפרידם מקרח ועדתו. ועל כך השיבוהו, כיצד תפייס אותנו בדברים אלו, והרי יודעים אנו ש'לא נעלה', כלומר לא נעלה לארץ ישראל אלא נמות במדבר. (שאלה ט).

”וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל קְרַח אֶתְּךָ וְכָל עֲדֹתֶיךָ הֲיִינוּ לִפְנֵי ה' אֶתְּךָ וְהֵם וְאַהֲרֹן מִחֶר, וְקָחוּ אִישׁ מִחֶתְתּוֹ וְנָתַתֶּם עֲלֵיהֶם קִטְרֹת וְהִקְרַבְתֶּם לִפְנֵי ה' אִישׁ מִחֶתְתּוֹ הַמְּשִׁיִּים וּמֵאֲתָיִים מִחֶתֶת וְאֶתְּךָ וְאַהֲרֹן אִישׁ מִחֶתְתּוֹ” (במדבר פרק טז, טז-יז)

שאלה: לאחר שכבר בתחילת הפרשה אמר משה רבינו 'זאת עשו קחו לכם מחתות קרח וכל עדתו, ותנו בהן אש ושימו עליהן קטרת לפני ה' מקר', ומדוע חזר על הדברים שנית.

תשובה: בתחילה היתה כוונת משה רבינו שכל עדת קרח יקטירו קטורת, ובכללם דתן ואבירם, אמנם לאחר שקרא לדתן ואבירם בפני עצמם ולא באו כלל, הבין משה רבינו שהעונש הראוי להם הוא להבלע באדמה, ולכן חזר ואמר עתה שרק המערערים על הכהונה, והם קרח והבכורות, יטלו איש מחתתו, ולא דתן ואבירם. והוסיף לומר 'ואתה ואהרן איש מחתתו', להדגיש שהבחינה של הקטורת תהיה רק לענין הכהונה, בין קרח ובין אהרון, ואילו בטענות שהיו לדתן ולאבירם על משה רבינו בעצמו לגבי הבכורה של שבט ראובן, תהיה בחינה אחרת, והיא שתפתח הארץ את פיה ותבלע אותם חיים. (שאלה יב)

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

